

Politika és vizuális kommunikáció Kínában: Xi Jinping újévi beszédeinek vizuális elemzése

Farkas Diána

PPKE BTK Nemzetközi és Politikatudományi Intézet, MA-hallgató

Politics and Visual Communication in China: A Visual Analysis of Xi Jinping's New Year Addresses.

Abstract: This study examines the visual communication in Xi Jinping's televised New Year addresses between 2013 and 2023, uncovering the visual repertoire of political image-building and personality cult construction. It analyzes the symbolic meanings of both fixed and changing background elements—the national flag, the depiction of the Great Wall, red telephones, bookshelves, and photographs. The findings reveal that these carefully orchestrated elements simultaneously construct historical continuity, reinforce political legitimacy, and project a humanized yet hierarchical image of leadership. The research contributes to the international discourse on the distinctive features of political visual communication in the Chinese context.

Absztrakt

A tanulmány Xi Jinping 2013–2023 között elhangzott újévi televíziós beszédeinek vizuális kommunikációját vizsgálja, feltárva a politikai imázsépítés és a személyi kultusz vizuális eszköztárát, továbbá elemzi az állandó és változó háttérelemek – zászló, nagyfal-ábrázolás, vörös telefonok, könyvespolcok, fényképek – szimbolikus jelentését. Az eredmények rávilágítanak, hogy e tudatosan megkomponált elemek egyszerre teremtenek történeti folytonosságot, erősítik a politikai legitimitást és humanizált, mégis hierarchikus vezetőképet közvetítenek. A kutatás hozzájárul a politikai vizuális kommunikáció kínai sajátosságainak nemzetközi diskurzusához.

I. Bevezetés

Vizuális ingerekkel túlterhelt világban élünk. Éppen ezért bármilyen vizuális elemet tartalmazó üzenetnek pontos céllal és jól kidolgozott terv szerint kell megszületnie, amivel a politikai kommunikációval foglalkozó szakemberek természetesen tisztában vannak. E szakemberek és az őket alkalmazó politikusok együttműködéséből születik meg a politikai vizuális kommunikáció (PVK), amely egy olyan interdiszciplináris terület, amely magába foglalja a politika, a vizuális kultúra, a pszichológia és a stratégiai kommunikáció elemeit is.

Jelen cikk a politikai kommunikáció egy konkrét megnyilvánulási formáját, a jelenleg regnáló kínai államelnök-pártfőtitkár, Xi Jinping (习近平, született 1953-ban; pártfőtitkár 2012-től; elnök 2013-tól) újévi televíziós beszédeit vizsgálja, kifejezetten az azokban megjelenő vizuális elemekre és azok üzeneteire fókuszálva, terjedelmi korlátok miatt pedig a háttérben megjelenő fotók és Xi felépíteni kívánt politikai perszónájának kapcsolatára helyezve a hangsúlyt.

A tanulmány célja, hogy az újévi beszédek vizuális elemein keresztül bemutassa: milyen képet kíván kialakítani a hivatalos kínai kormányzati és pártkommunikáció Xi

Jinping személyiségéről, milyen tulajdonságokkal ruházza fel, miként építi vizuális eszközökkel is az államelnök-pártfőtitkár személyi kultuszát.

Manapság a legtöbb ország államfőjének (illetve egyes helyeken kormányfőjének) politikai kommunikációjában elengedhetetlen elem az újévkor megtartott köszöntőbeszéd. Ezek a beszédek biztosítanak platformot a vezetőknek arra, hogy népüket megszólítsák, az ország adott évi helyzetéről jelentést tegyenek, felvázolják a jövő évi tendenciákat és megpróbálják – legalább látszólag – szorosabbra fűzni a viszonyt az állam és az állampolgárok között (Köksal & Akayoglu, 2022, 32).

Korábban a legtöbb kutatás – például Alikberova és munkatársai (2015), Arcimaviciene és Jonaitiene (2015), Jičínský és Marek (2017), illetve Ésik (2022) – a beszédek szövegszintű elemzésére koncentrált, annak ellenére, hogy a televíziós közvetítés miatt a műfaj elválaszthatatlan a vizualitástól, azoktól a nonverbális üzenetektől, amelyek észrevétlenül erősítik vagy esetleg gyengítik az elhangzó üzenetet. Nem lehet tehát figyelmen kívül hagyni, hogy a politikai vezetők beszédeinek háttere, körülményei, látványvilága ugyanúgy megkomponált üzenetek közvetítésére alkalmas eszköz, mint maga a beszéd szövege.

2. Az újévi beszédek kialakulása és fejlődése Kínában

Meglepő módon Kína az Egyesült Királyságtól vette át az újévi köszöntőbeszédek szokását. Az 1980/1990-es évek fordulóján a China Radio International azzal az indítvánnyal fordult a központi kormányzathoz, hogy az angol királynő által követett hagyományt átvéve a kínai elnök is kihasználhatná a média nyújtotta lehetőségeket arra, hogy üzenetét, gondolatait közvetítse a közönség felé. A javaslatot végül 1992-ben hagyták jóvá, így 1992/93 fordulóján Yang Shangkun akkori elnök elmondta az első beszédet, méghozzá saját rezidenciájáról. Beszédét egyidejűleg közvetítette a Kínai Központi Televízió (CCTV), a China National Radio (CNR) és a CCTV External Service (a 2000-es évektől CCTV International, majd CGTN). Ettől kezdve a kínai elnökök évről évre megtartották újévi beszédeiket, az idő előrehaladtával azonban mind az üzenet, mind a célközönség megváltozott.

Az első szakaszban az államfők a „tengerentúli közönséghez” szóltak azzal a céllal, hogy Kína geopolitikai helyzetét erősítsék, imázsát javítsák a nemzetközi szinten. A második szakaszban az újévi beszédek célközönségét kibővítették, s már nemcsak a nemzetközi közösségnek szóltak, hanem befelé, a kínai közönségnek is. A harmadik szakaszban az újévi beszédek már nem határoztak meg konkrét célcsoportot, de megfigyelhető az a tendencia, hogy egyre inkább belföldre került a fókusz (Du, 2019).

A kínai elnökök újévi beszéde általában körülbelül 10 perc hosszú (ez alól Hu Jintao volt kivétel, aki ezt az időt 6-7 percre redukálta), és szabály szerint a China Radio International, a CNR és a CCTV egyidejűleg sugározza az adott év december 31-én (Alikberova et al., 2015, 80).¹

3. Xi Jinping imázsa

Xi Jinping nyilvános politikai perszónájának felépítése a kezdetektől rendkívül tudatosan zajlott. A kutatók vitatják, hogy az a vizuális és kommunikációs fordulat, amely Xi regnálása alatt a tömegkommunikációban bekövetkezett, mire enged következtetni: csak arról van szó, hogy a pártról és a vezetőségről átfogóan pozitív képet akarnak kialakítani, vagy valódi személyi kultusz kiépítésének lehetünk tanúi? Összességében meggyőzőbbnek tűnnek az utóbbi tendenciát alátámasztó tanulmányok (Brown, 2017; Chang & Ren, 2018), az viszont mindenképp megállapítható, hogy első ötéves ciklusa (2012–2017) alatt Xi az egyik legnagyobb hatalmú első számú vezetővé lépett elő a modern kínai történelemben (Boiko, 2018, 4; Salát 2022).

Általánosságban véve egy vezető imázsának formálása három téma szerint történik:

- a) a háttérinformációk (például képzettség, családi helyzet, személyes kvalitások, hobbik);
- b) a politikai irányvonalak, akciótervek képviselése és a
- c) vizuális megjelenés (például öltözködés, haj, arckifejezés, beszédritmus, testbeszéd).

A felsoroltakat az adott korszak kulturális és társadalmi kontextusába is bele kell helyoznunk, ahol mindezt a befogadók interpretálják (Boiko, 2018, 6). Éppen emiatt a kulturális és társadalmi kontextus miatt tekinthető fordulatnak az, hogy Xi idejében előtérbe került az ő személyes háttere és a magánéletének bizonyos – gondosan kiválasztott – részletei, amelyekkel az újévi beszédek során a dolgozósobájába bepillantva találkozhatunk a háta mögötti polcokon elhelyezett fényképek formájában.

Ez a fajta személyesség a korábbi vezetőknél, köztük Jiang Zeminnél (江泽民) és Hu Jintaónál (胡锦涛) nem volt megfigyelhető (Boiko, 2018, 12). Jiang ugyanazt a dolgozósobai díszletet alkalmazta, mint Xi, de sokkal szűkebb képkihágásban: az arca teljesen kitöltötte a képet, s mögötte a könyvespolc részletein kívül csak a kínai nemzeti lobogó látszott. Hu pedig westernizált stílusban, egy pult mögött állva mondta el a beszédeit (1–2. ábra).

¹ Megjegyzendő ugyanakkor, hogy Kínában ezzel a szokással a nyugati világhoz alkalmazkodnak. Az igazi nagy újévi ünnepségeket a hagyományos naptár szerinti holdújévkor (tavaszünnep) tartják, ami általában valamikor január 21. és február 21. közé esik. Az ekkori nagyjából egyhétnyi munkaszünet alatt tartják a családi összejöveteleket. Ebből az alkalomból az elnökök sosem mondanak beszédet, ellenben az állami tévéadók egész estés gálaműsorral szolgálnak a nézőknek, amely az aktuális popkulturális kánont közvetíti. Az időszámításban azonban – néhány hagyományos ünnep kivételével – teljes egészében a nyugati naptárat használják, így a január 1-je (amely munkaszüneti nap) mégis tényleges évkezdetnek számít.

1. ábra: Jiang 2003-as újévi beszéde
(forrás: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=X3bBKS-XFL0>)

2. ábra: Hu 2011-es újévi beszéde
(forrás: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=dktn6WSXdRQ&t=128s>)

A hivatalos kommunikáció nem kívánta kizárólag a befogadókra bízni Xi imázsának helyes értelmezését, ezért a pártfőtitkár legfontosabb beszédeit és írásait tartalmazó, a világ számos nyelvére – így magyarra is – lefordított *Kína kormányzásáról* (习近平谈治国理政) című könyvsorozat első kötetének (2014) legvégére utószóként beillesztették Xi Jinping hivatalos jellemrajzát. Ebben részletes leírást adnak Xi személyiségéről – pontosabban arról, milyennek szeretné láttatni őt a hivatalos kommunikáció. A szövegben minden jellemvonást néhány bekezdésben fejtenek ki, melynek főbb elemeit az alábbi 1. táblázat tartalmazza:

együttérző a mindennapi emberekkel	gyakorlatias és realista
„példaértékű tanult fiatal”	világlátott
nagyvonalú	magabiztos
a személyes találkozások híve	pragmatikus
egyszerű szavakkal tud bonyolult problémákat is bemutatni	jó konfuciánus (bölcsséget merít a kínai kultúrából, kötelességtudó fiú, odaadó férj, jó apa)
szelíd és joviális	jó médiaérzéssel megáldott
káderekkel szigorú	társasági és jó humorú
előrelátó és határozott	különleges és hétköznapi egyszerre

1. táblázat: Xi Jinping hivatalosan kommunikált jellemvonásai (saját összegzés Xi, 2017 alapján)

Xi Jinping politikai kommunikációja a táblázatban felsorolt jellemvonásokat és tulajdonságokat nem csak szöveges úton kívánja hangsúlyozni. A következőkben e jellemvonások vizuális megjelenését vizsgálom az újévi beszédek elemzésével. (Természetesen a fenti elemek Xi egyéb szerepléseinél is megjelennek, de a jelen tanulmányban csak az újévi köszöntőkkel foglalkozom.)

4. Xi Jinping újévi beszédeinek vizuális üzenetei

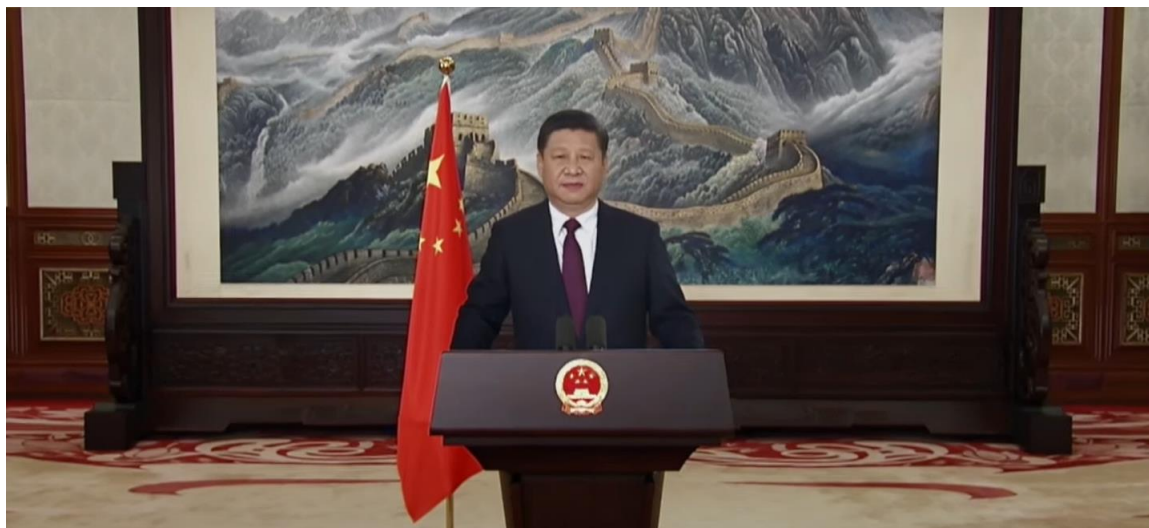
4.1. Az első benyomás

Mielőtt a kisebb egységekre rátérek, érdemes megvizsgálnunk azt az összbenyomást, amely az újévi beszédek megtekintésekor ér minket, hiszen ebbe ágyazódik be a sok kisebb jelentéssel bíró vizuális elem.

3. ábra: Xi Jinping 2023-as újévi beszédének díszlete
(forrás: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=7ggHDb9C7u8>)

A továbbiakban az elemzések során a fenti alapkompozícióból indulok ki (3. ábra). Ennek oka, hogy Xi újévi beszédei alatt – Hu Jintao nyugatias stílusa után – a Jiang Zemin-féle berendezéshez tértek vissza. Ettől egyetlen egyszer tértek el, 2016-ban,² amikor ismét egy westernizált koncepcióval álltak elő az Országos Népi Gyűlés, azaz a kínai parlament épületének egyik termében (4. ábra).

4. ábra: Xi Jinping 2016-os újévi beszédének berendezése
(forrás: YouTube, <https://www.youtube.com/watch?v=wCQrbwF7Qms>)

A kutatásaim során nem találtam arra vonatkozó információt, hogy ennek a váltásnak voltak-e bármiféle politikai vagy technikai okai. Azt feltételezhetjük, megpróbáltak újítani a kompozíción, de a nézői visszajelzések nem lehettek pozitívak, mivel az ezt követő években visszaállították a korábbi, már bevált berendezést, amelyet 2023-ig konsekvensen alkalmaztak.

Ennek az eredeti berendezésnek a koncepciója azonban nem csupán Jiang Zeminig nyúlik vissza, mivel már az utolsó császári uralkodóház, a Qing-dinasztia (清朝, 1644–1911) császárait is előszeretettel ábrázolták a hivatalos festményeken dolgozószobájukban, íróasztaluk mögött, íráshoz szükséges eszközök (ecset, papír, tus, tusdörzsölők) társaságában. Az írástudói kellékek azért lehettek fontosak a Qing-császárok számára, mert lovas nomád mandzsu származásuk miatt csak úgy tudták elfogadtatni uralmukat a han kínai elittel – amelynek szolgálataira hivatalnokként óriási szükségük volt –, hogy magukat a hagyományos kínai kultúra nagy támogatóiként, sőt művelőiként pozícionálják. A legismertebb ilyen portré (5. ábra) a Qing-ház ötödik uralkodóját, Qianlong (乾隆) császárt ábrázolja, aki alatt Kína eljutott hosszú történelmének politikai, gazdasági és területi csúcspontjára.

² A továbbiakban az újévi beszédek dátumaira akként hivatkozom, amely év december 31-én elhangoztak.

5. ábra: Qianlong császár portréja (forrás: Wikimedia Commons, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Emperor_Qianlong_reading.jpg)

A vezető ugyanúgy a kompozíció közepén, a székén ülve foglal helyet; előtte asztal, amelyen a munkájához szükséges eszközök sorakoznak. Nem állíthatjuk, hogy a Xi Jinping-stáb konkrétan a császárkori mintákat kívánta volna követni (hiszen az íróasztalos beállítás más országokban is gyakori), az viszont biztos, hogy a befogadók szemszögéből nézve a kínai császárok ezen jól ismert ábrázolásának parafrázisa már az első pillanatban megteremtheti azt a – tudattalan – folytonosságérzést, hogy Xi Jinping ugyan egy más politikai berendezkedésben, de ugyanolyan legitim módon birtokolja és gyakorolja a hatalmat, ahogyan azt Kína első emberei már évezredek óta teszik.

Ráadásul az, hogy – egyetlen kivételtől eltekintve – a beszédek körülményei az évek során nem változtak, még a Covid-időszak alatt sem, rendkívüli és megnyugtató stabilitást mutat azzal kapcsolatban, hogy a vezető a helyén van és kézben tartja az ország helyzetét a nehéz időkben is.

Megállapíthatjuk, hogy a Xi Jinpinget körülvevő tér alaposan átgondolt, megrendezett. Összeszedettség és rendezettség mellett az elénk tárt kép kendőzetlenül tudunkra adja Xi hatalmát és státuszát is. A hatalmas íróasztal és a (valószínűleg) mahagóniból készült egyéb robosztus bútordarabok a jólét és a hatalom legfelső fokát közvetítik, különösen abban az országban, ahol a minőségi faanyagból való bútorok sosem váltak tömegáruvá. Kínában ezek mindig elit státuszt, politikai hatalmat és kifinomult ízlést szimbolizáltak. A konfuciánus kínai kultúrában a hierarchia központi szerepet játszik, és a Hofstede-i értelemben vett hatalmi távolság nagy, így teljesen természetes és elfogadott, sőt elvárt, hogy az első számú vezető státuszát különféle szimbólumok jelezzék. Xi Jinpingnél máshol előfordul, hogy „a nép egyszerű fia” szerepében tetszeleg, ez az üzenet azonban nem illene az újévi beszédek ünnepélyességéhez, így csak néhány háttérbeli fotón jelenik meg.

Magát Xit megvizsgálva megállapíthatjuk, hogy a felvételek során klasszikus kisorr-világítást alkalmaznak. Ezt a technikát a felvét elkészítés során akkor használjuk, ha nyitottságot kívánunk mutatni, hiszen ekkor van legjobban bevilágítva az arc, de az apró árnyékkal elkerülhető, hogy teljesen laposnak lássuk az alanyt. A felvétel mély, sötét és meleg színeivel – még a nyakkendő esetében is – otthonosságot és közvetlenséget sugároz, ami több szempontból is furcsán hat kínai kontextusban. Kínában ugyanis a politikusoknak nem szokásuk – vagy pontosabban nem *volt* szokásuk – a népet beengedni a magánszférájukba. Az, hogy Xi a saját dolgozószobájából, ahol a napjai nagy részét tölti – legalábbis az akként berendezett és annak kommunikált helyiségből – közvetíti a beszédek, határozott lépés volt afelé, hogy a nézők szorosabb kapcsolatot érezzenek az államvezetéssel és személyesen a vezetővel. Egyfajta humanizálódás figyelhető meg, ami visszavezethető Xi Jinping azon – a hivatalos kommunikáció által hangsúlyozott – jellemvonására, hogy különböző korábbi tisztségeiben is mindig szorgalmazta a személyes találkozókat a közemberekkel. Fuzhou-i párttitkári időszaka alatt vezető szerepe volt annak a rendszernek a kidolgozásában, amely lehetővé tette, hogy a káderek személyesen találkozzanak a különböző ügyek kérvényezőivel, s ezt a rendszert későbbi munkaállomásain is bevezette (Xi, 2017, 492).

Feltűnhet az is, hogy az 1990–2000-es évekbeli kínai politikai vezetőkkel ellentétben Xi Jinpinget néhol őszes hajjal is láthatjuk, ami korábban elképzelhetetlen lett volna. Jiang Zemin és Hu Jintao időszakában az uniformizáltság és a kollektív vezetés reprezentálása élvezett prioritást, ezért bizonyos szint felett minden vezető haja egységesen ébenfeketére volt festve. Az, hogy Xi szakított ezzel a hagyománnyal, és megengedte magának egy-egy ősz tincset, alátámaszthatja azt a tendenciát, hogy Xi Jinping már sokkal inkább személyközpontú vezetési stratégiát követ.

Ami az öltözködést illeti, Xi Jinpingen valamennyi újévi beszéde alkalmával fekete öltöny és sötétvörös vagy bordó nyakkendő van; megjelenése ezzel is folytonosságot, stabilitást, állandóságot és magas státuszt sugall. Az öltözet teljesen nyugati eredetű és modern. Az 1970–80-as évekig a kínai kommunista vezetők jellemzően ünnepélyes alkalmakkor is a – nyugati nyelvekben – Mao-zubbonynak nevezett ruhadarabot (kínaiul *zhongshanzhuang* [中山装], ami nem Mao Zedongra [毛泽东], hanem a köztársaságot megalapító nemzeti hősré, Sun Yat-senre utal). Az 1980-as évektől azonban, ahogy Kína elkezdett integrálódni a nemzetközi közösségbe, a politikai és a formálódó gazdasági elit is átvette a nyugati öltözködési normákat, így ma már az a természetes, ha egy vezető a protokolláris eseményeken öltönyben és nyakkendőben jelenik meg, s azzal okoz feltűnést, ha ettől eltér. Xi Jinpinggel ez néha előfordul: mondott már beszédet Mao-zubbonyban és katonai egyenruhában is, de mivel az újévi beszéd konzervatív műfaj, oda a mai kínai protokoll szerint is egy jól szabott öltöny és egy ízléses nyakkendő illik. Bár az évek során nem vagy alig változó színű nyakkendő a vörös nemzeti zászlónál sötétebb, utal rá, ráadásul a vörös a kínai hagyományban a bőség és boldogság szimbóluma, s a befogadóban pozitív érzéseket kelt.

Érdemes megemlíteni, hogy Xi szobája teljes mértékben mellőzi a modern technika eszközeit. Amerikai sajtóorgánumok szarkasztikus megjegyzéseket is tettek arra, hogy a világ második legnagyobb gazdaságának vezetője talán analóg módon éli az életét (Beech, 2014). Természetesen ezek a feltételezések minden alapot nélkülöznek; a modern eszközök közszemlére tételének kerülése kommunikációs célokat szolgálhat. Egyes országok politikai vezetői a hatalmukat nem azzal jelenítik meg, hogy az aktuális divathullámokat vagy technikai trendeket követik, épp ellenkezőleg, az analóg módszerek azt az időtlen és megingathatatlan fennhatóságot mutatják, amellyel országaikat igazgatják. Ugyanez érvényes arra is, hogy Xi asztalán a munkához szükséges eszközök is mind klasszikusak. Papíralapú naptárat, kihegyezett ceruzákat, valamint a korai években (a 2014-es és 2015-ös beszédek alkalmával) mappákat is láttunk Xi jobbján. Utóbbiak 2016-tól kezdve eltűntek, meglátásom szerint azért, mert nélkülük az összehátas sokkal uralkodóbb és ünnepibb, kevésbé a szilveszter napján is munkába temetkező Xi Jinpinget idézi fel.

4.2. Az állandó elemek

Xi 2013 decemberétől kezdve tartja meg újévi beszédeit. Ezek háttérében megtalálhatók olyan elemek, amelyek nem változtak az évek során, vélhetően azért, mert egy tudatos és mára jól bevált koncepció eredményeként kerültek a helyükre. Öt ilyen meghatározó, éveken átívelő elemet azonosíthatunk: az ötcsillagos vörös zászlót, a nagyfal-festményt, a telefonokat és a könyvespolcokat.

A Kínai Népköztársaság (KNK) nemzeti lobogója – hivatalos nevén az „ötcsillagos vörös zászló” – az egyetlen olyan elem, amely az általam 2003-ig visszamenőleg fellelt újévi beszédek berendezésében mindig megjelent. A nevében is szereplő öt csillag a nemzeti egységet szimbolizálja: a nagy csillag a Kínai Kommunista Párt (KKP); a négy kisebb pedig a munkásosztály, a parasztság, a kispolgárság és a nemzeti burzsoázia – ez a négy osztály volt az, amelyet a KNK megalapításakor a „nép” fogalmába soroltak. Az újévi beszédekre a zászlót mindig úgy hajtják és rendezik, hogy mind az öt csillag legalább részben látszódjon, ezzel is kifejezve minden olyan osztály fontosságát, amely a „néphez” tartozik, s amelyek között az első számú vezető koherenciát kíván teremteni.

A kínai nagyfal a 20. században, főként a maói korszakban felülről irányítottan vált a nemzeti identitás és erő szimbólumává (Waldron, 1998, 194). Bár korábban nem volt szerepe a kínai azonosságtudatban, mára az ősiség és a nagyság jelképe. Xi Jinping újévi beszédeiben háttérelemként a több ezer éves államiság, a védelmező állam és a történeti legitimitás üzenetét erősíti.

Xi Jinping asztalán rendszerint három telefon látható: egy fehér és két vörös. A fehér készülék funkciója ismeretlen, a vörös telefonok viszont a pártelit zárt, titkosított kommunikációs rendszerének kulcselemei és státuszszimbólumai (McGregor, 2010, 25–26). Jelenlétük egyszerre jelzi Xi minden szintre kiterjedő ellenőrzését és hatalmát, valamint üzenetértékű a belföldi káderek és a külföldi vezetők felé is.

Xi Jinping könyvespolcai újévi beszédeiben nemcsak az olvasottságát közvetítik, hanem a konfuciánus erényekhez és a politikai legitimációhoz kapcsolódó üzeneteket is. A 154 féle, marxista, kínai és nyugati klasszikusoktól a világirodalomig terjedő válogatás a történeti folytonosságot és a nemzetközi látókört hangsúlyozza (Gongchandangyuan Wang, 2018). Bár a hivatalos kommunikáció bölcs vezetőként ábrázolja, kritikus értelmezések szerint az olvasottság hangsúlyozása részben a korlátozott formális oktatás kompenzálását szolgálhatja, kiváltképp azért, mert Xi a kulturális forradalom idején volt középiskolás; hosszú éveket töltött vidéki fizikai munkán és sokáig kimaradt az oktatásból (Wong, 2023, 195).

4.3. Az állandóan változó elemek

Talán a legfigyelemreméltóbb elemek Xi újévi beszédeinek háttérében a fotók, azok jelenléte, számának növekedése, cserélődése – olyan elemek, amelyek állandóan jelen vannak, mégis folyamatosan változnak. Az alábbiakban először a fotókat illető általános tendenciákról fogok írni, az alfejezet második felében pedig az ezekből levonható következtetéseket fejtem ki.

Xi Jinping háta mögött a polcokon az elmúlt 11 évből 41 különböző fotót azonosítottam (2. táblázat).

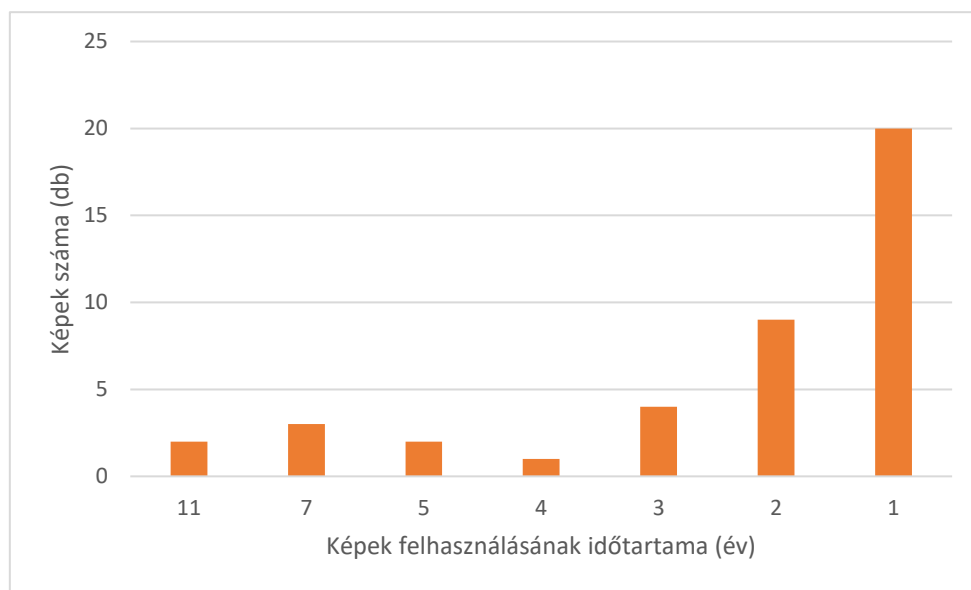
Év	Fényképek száma	Ebből új
2013. december	4	4
2014. december	5	1
2015. december	5	0
2016. december	0	0
2017. december	9	4
2018. december	9	3
2019. december	11	5
2020. december	13	5
2021. december	15	6
2022. december	18	8
2023. december	16	5

2. táblázat: A képek és ebből az új képek száma évenként

2013/2014 fordulóján, amikor Xi az első beszédét megtartotta, négy fényképet láthatunk; ez a mennyiség 2023/2024-re megnégyszereződött. Egyszer egyáltalán nem voltak képek (az amúgy is rendhagyó 2016-os évben), míg az eddigi csúcspontot 2022 hozta el 18 képpel. Olyan nem fordult elő, hogy egy kép egy időre eltűnt, majd újra megjelent volna.

2019-ben a korábbiaknál több fiatalkori kép volt látható Xiről, valamint ekkor került ki az édesapjával is egy újabb kép. Mivel erre az évre esett a KNK megalapításának 70. évfordulója, jobban előkerültek a múlt és az országépítés első évei, amikor Xi született és fiatal volt. Ezekkel a képekkel kívánhatta jelezni, hogy ő ezektől a korai időktől fogva ismeri az országot, annak ügyeit, fejlődését, változásait; ő már akkor jelen volt, az apját pedig – magas rangú politikusként – a hőskorszak egyik főszereplőjeként ismerték.

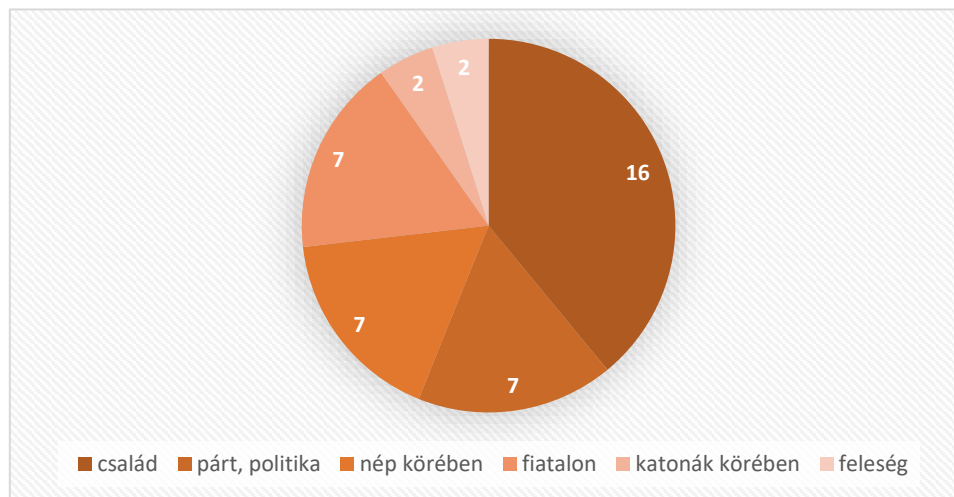
Egy másik feltűnő tendencia 2021-ben és 2022-ben az új képek megszorodása, ráadásul ezekben az években nemcsak darabszámra lett több kép a polcokon, hanem az újonnan feltűnő, csak egyszer használt, politikai témájú képek kerültek előtérbe. 2021-hez a KKP alapításának 100. évfordulója köthető, 2022-höz pedig Xi harmadik újraválasztásának „kampányidőszaka” (Xi felrúgta a több évtizedes normákat azzal, hogy két ciklus után nem vonult nyugdíjba, s ennek elfogadtatása a párttal és a közvéleménnyel komoly erőfeszítéseket igényelt). Ezeknek az éveknek mind a politikai szcéná, mind a nép számára komoly jelentőségük volt. A PVK az újévi beszédek felületét (is) használta arra, hogy a közönség felé közvetítse, megerősítse mindazokat a politikai sikereket, amelyeket Xi a regnálása alatt eddig elért, és mindazokat a személyes kvalitásokat, amelyekkel a PVK szerint rendelkezik.

1. diagram: A képek felhasználásának időtartama (saját szerkesztés)

Az 1. diagramból az olvasható ki, hogy egyes képek mennyi ideig voltak láthatók a polcokon. Ezt azért tartom érdekesnek, mert utalhat arra, hogy a képeket a PVK aktuális ügyek hangsúlyozására használja, vagy alapvető irányvonalakat jelöl ki. Kiugróan magas (20 és 9) azoknak a fényképeknek a száma, amelyek csak egy vagy két évben voltak jelen. Ez annak javára billenti a mérleget, hogy ezen a felületen inkább az adott évi politikai eredményeknek és eseményeknek kívánnak emléket állítani.

7 és 11 éves időtartamot – egy kivételével – csak a családról szóló képek éltek meg. Ez azt az üzenetet közvetíti, hogy a kínai társadalom alapvető egysége, a család tartós és fontos alapérték, amely mellett ugyan a politikai körülmények változhatnak, ám valójában ez ad stabilitást az országnak és a vezetésének is.

2. diagram: A fotók téma szerinti megoszlása (saját szerkesztés)

A fotók (41 darab) hat nagyobb téma köré csoportosulnak, amelyek megoszlását a 2. diagram mutatja. Ebből jól látható, hogy a legnagyobb szerepet valóban a családtéma kapja (16); ezt egyenlő arányban követik a Xiről fiatalon, a párt- és politikatémában, illetve a nép körében készült képek (7-7). Az utóbbi kettőre egymás kiegészítésekként is tekinthetünk. A korábban már említettek szerint a hivatalos politikai kommunikáció nagy hangsúlyt fektet arra, hogy a nép között elvegyülő, közemberekkel törődő vezetőnek mutassa Xi Jinpinget. Ezek mellett szerényebb mennyiségben ugyan, de megjelennek még a katonai szemlékről és a feleségéről egyedül készült felvételek (2-2).

Arra, hogy a családi fotóknak miért van ekkora szerepük Xi politikai vizuális kommunikációjában, több magyarázatot is lehetségesnek tartok: egy részük a jó konfuciánus vezető ismérveit támasztja alá; más részük a politikai tendenciák változására utalhat.

A családi képekhez soroltam minden olyan fotót, amelyen Xi legalább az egyik rokonával (anya, apa, feleség, gyerek) látható. Mindezekkel a PVK határozottan adja a tudunkra Xi jó konfuciánus voltát – mint szülőtisztelő fiú, odaadó férj³ és gondos apa. Ő volt az első olyan kommunista vezető Kínában, aki egyik (a 2014-es) újévi beszédének nagy részét a család kínai történelemben és kultúrában betöltött létfontosságú szerepének szentelte, majd hozzátette, hogy a családi erények „fontos alapot biztosítanak nemzetünk fejlődéséhez és haladásához, valamint társadalmunk harmóniájához” (Xinhuaawang, 2014).

Szintén kapcsolat lehet a 2015-ben megszüntetett, előtte 35 évig érvényben lévő családtervezési politikával, amelynek felszámolása után a hivatalos kommunikáció

³ Xi Jinping ezen erényéhez annyit érdemes megjegyezni, hogy ebben a szerepben csak a második házasságában tűnik fel, az első feleségével 1982-ben három év házasság után elváltak.

ösztönözni szeretne volna a párokat, hogy vállaljanak több gyermeket. A 16 családi fotóból, ami Xi mögött szerepel, haton a lányával együtt jelenik meg mint büszke apa, amivel példát mutat arra, hogy valójában milyen boldog szerep is a szülőé.

Összességében a fotók elemzéséből az látszik, a PVK kiemelten használja őket Xi újévi beszédeinek háttérében. Kommunikációs üzeneteik többrétegűek: egy részük Xi Jinping felépített politikai perszónájának alátámasztását és megerősítését szolgálja, más részük pedig az aktuális politikai irányvonal pozitív színben való feltüntetését, fontossága hangsúlyozását.

5. Összegzés

A jelen írásban Xi Jinping újévi beszédeinek politikai vizuális kommunikációját elemeztem, amihez az interneten fellelhető 11 újévi beszéd videóját használtam fel. Az elméleti és történeti háttér, valamint a módszertan ismertetése után az újévi beszédek keltette összbenyomást, a helyszín berendezését és a beszéd háttérelemeit vizsgáltam meg; ezek üzenetét fejtettem ki. Mindezeket elsősorban a befogadó oldaláról elemeztem, hogy a jelen korban és társadalmi kontextusban miként interpretálhatja az újévi beszédek vizuális üzeneteit a közönség.

Elmondható, hogy az újévi beszédek vizualitását a PVK nagyon tudatosan Xi politikai perszónájának és hivatalos jellemrajzának közvetítésére használja fel. Ehhez biztos alapként szolgálnak a változatlan elemek: a zászló, a nagyfalat ábrázoló festmény, a telefonok és a könyvek. Emellett dinamikusan változtatható, összetettebb, aktuális érdekek és közvetíteni kívánt üzenetek szerint felhasználható elemekként nyúlnak a fényképekhez. Utóbbiak leghangsúlyosabb témái Xi pozitív jellemvonásai, politikai sikerei és konfucianus erényei.

Az elemzésből kitűnik, hogy a PVK által használt elemek nem csupán dekorációk, hanem tudatosan megválasztott eszközök. A nézők számára konkrét üzeneteket közvetítenek, s ezáltal erősítik a politikai kommunikáció hatékonyságát, Xi Jinping vezetői imázsát, valamint szolgálják a személyi kultuszának felépítését.

Habár 2013–2023 között vizsgáltam az újévi beszédeket, a továbbiakban is érdemes lehet ezt a fajta politikai kommunikációt aktív figyelemmel kísérni, ugyanis a tanulmány készültkor (2025 nyara) már a 2024-es újévi beszéd is rendelkezésünkre állt, ami ismét a 2016-os, letisztultabb, westernizált összhatáshoz tért vissza, bár Xit nem állva, hanem íróasztal mögött ülve jelenítette meg az Országos Népi Gyűlés épületében.

Jelen cikk hangsúlyosan csak az újévi beszédek vizuális elemeivel foglalkozott. További kutatás témája lehet, hogy a beszédek tartalma és a PVK eszközei között van-e összefüggés, igyekeznek-e a verbálisan közvetített mondanivalót nem verbális módon erősíteni. Szintén érdemes lehet elvégezni az újévi beszédeken túl más, tömegmédiás felületeken közvetített egyéb beszédek hasonló vizsgálatát annak érdekében, hogy teljesebb képet kaphassunk Xi Jinping és a kínai vezetés politikai vizuális kommunikáció-

jának stratégiáiról. Természetesen a kínai PVK egyéb területei – a propagandarajzfilmekről kezdve a telefonképernyőre optimalizált képes Xi Jinping-idézeteken át a pártkongresszusok koreográfiájáig – kimeríthetetlen kutatási lehetőséget kínálnak. Ennek ellenére ezen a területen alig zajlanak kutatások; a nemzetközi tudományosság ma is a nyugati országokra koncentrál. Kína jelentőségének növekedésével a kínai politika ezen aspektusának elemzése is egyre fontosabbá válik.

Irodalomjegyzék

- Alikberova, A.R., Vukadinovich, S.I., & Nurmieva, R.R. (2015). New Year Address as a Genre of Political Discourse: Political and Linguistic Research (On the Material of Chinese President Hu Jintao and Xi Jinping). *Journal of Sustainable Development*, 8(5), 80–85. <https://doi.org/10.5539/jsd.v8n5p80>
- Arcimaviciene, L., & Jonaitiene, V. (2015). Metaphor Evaluation of Leadership Styles: A Case Study of Presidential New Year Greetings. *Open Linguistics*, 1, 345–360. <https://doi.org/10.1515/opli-2015-0006>
- Beech, H. (2014). Chinese Titillated by Peek at Xi Jinping's Office (but Where's the President's Computer?). *Time*. <https://world.time.com/2014/01/02/xi-jinpings-office>
- Boiko, A. (2018). The Evolution of the Image of Xi Jinping in the Chinese Media During His First Term [Research Proposal]. HSE University.
- Brown, K. (2017). The Powers of Xi Jinping. *Asian Affairs*, 48(1), 17–26. <https://doi.org/10.1080/03068374.2016.1267435>
- Chang, J. & Ren, H. (2018). The Powerful Image and the Imagination of Power: The New Visual Turn of the CPC's Propaganda Strategy since its 18th National Congress in 2012. *Asian Journal of Communication*, 28(1), 1–19. <https://doi.org/10.1080/01292986.2017.1320682>
- Du P. (2019). 我在媒體這些年一專書（二十）從布魯塞爾回到北京 [Éveim a médiában – különkiadás/könyvrészlet (20): Brüsszelből vissza Pekingbe]. https://web.archive.org/web/20210613051656/https://umedia.world/news_details.php?n=201907011814428015
- Ésik Sz. (2022). Xi Jinping metaforái. *Távol-keleti Tanulmányok*, 14(2), pp. 87–113. <https://doi.org/10.38144/TKT.2022.2.4>
- Gongchandangyuan Wang. (2018). 习近平的书架上都有哪些书 这份书单党员干部请收好_共产党员网 [Milyen könyvek sorakoznak Hszi Csin-ping könyvespolcán? Könyvlista párttagoknak és kádereknek]. <https://news.12371.cn/2018/04/23/ART11524465234063906.shtml>
- Jičínský, M. & Marek, J. (2017). New Year's Day Speeches of Czech Presidents: Phonetic Analysis and Text Analysis. In K. Saeed, W. Homenda & R. Chaki (eds.), *Computer Information Systems and Industrial Management* (pp. 110–121). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-319-59105-6_10

- Köksal, D., & Akayoglu, S. (eds.). (2022). Embracing the Future: Contemporary Issues in Applied Linguistics. Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Derneği.
- McGregor, R. (2010). The Party: The Secret World of China's Communist Rulers. Harper.
- Salát G. (2022). Xi Jinping kínai államelnök-pártfőtitkár első tíz éve I. A megörökölt helyzet és a belpolitikai intézkedések. KKI Elemzések, 50, 1–14. <https://doi.org/10.47683/KKIElemzesek.KE-2022.50>
- Waldron, A. (1998). The Great Wall of China: From History to Myth. Cambridge University Press.
- Wong, C. H. (2023). Party of One: The Rise of Xi Jinping and China's Superpower Future. Avid Reader Press.
- Xi J. (2017). Kína kormányzásáról. Antall József Tudásközpont.
- Xinhuaawang 新华网 (2014). 国家主席习近平发表二〇一五年新年贺词-新华网. http://www.xinhuanet.com/politics/2014-12/31/c_1113846581.htm